קבא א מיי׳ פי״ב מהלי מאכלות אסורות הלכה ב ועיין בכ״מ סמג

לאוין המח טוש"ע י"ד סי

(סעיף יח

קבב ב מיי שם הלי יב

ועיין בהשגות ובכסף משנה סמג שם טור

ש"ע שם סי קכו סעיף א: קבג ג מיי שם פי"ג

שם פי' קכה פעיף ג: קבד ד מיי' שם פי"ב

טוש"ע י"ד סי' קכד סעיף כג: קבה ה מיי שם הל' יד

הלכה יג טוש"ע

הלכה יא סמג שם

טוש"ע שם קעי

א) ולעיל נו: מא:ז. ב) ולעיל הא עלבת יין. דמשפך במאי איתפר הא לא נגע משפך ביין נפך משירד לתוך הללוחית: אלא בנלוק. שחיבר יין שבמשפך ליין שבקרקעיתה של ללוחית: סני רבי חייה. במתניתיה להך מתניתה ומוסיף בה: שפחסתו לנוחיתו. והכי קתני לה נטל המשפך ומדד לתוך ללוחית של עובד כוכבים והרי אם יש בו עכבת יין אסור הא עכבת יין במאי

נפני נפולי. יעמדו מרחוק ויזרקו היין לכליו של עובד כוכבים כי היכי דלא ליהוי נצוק: שפוכאי. פועלין ישראל הרגילים לערות יין מכלי אל כלי: ושדים ליה עלויה. שמח הניחו את כל הכלי שמערין ממנו ביד העובד כוכבים והוא יערה לבדו ומיתסר התחתון: גישתא וכת גישתא. היינו ליופי דגרס בעירובין (דף קד.) חותכין שני קנים בשיפוע ומדביקין ראשיהן מלמעלה ושניהן פונין למטה

איכא (כזה) מניחין אחד מן הראשין בחבית מליאה עד שמגיע לשוליה וראש קנה השני נותן בפיו ומולץ מעט עד שעולה היין ושומטו מפיו ומניח חבית ריקנית כנגד הקילוח ויין עולה מאליו כולו מחבית לחבית: אנה ידיה אגישתא. נגע בראש זה המקלח: לכולי המרא. אפי׳ מה שבכלי הראשון: אגישחא ובת גישחא גריר. שהרי מאליו עולה והוה ליה כנוגע בחבית ממש דהויא לה כחבית אריכתא: קנישקנין. כלי רחב ויש לו שני קנין או שלשה יולאין מלידו ונמשכין ועולין כנגד גובהו וכשנותנין יין בפיו מתמלאין כל הקנים ויכולין כמה בני אדם לשתות בו ביחד וכאן קורין לו קרוגל"א מפני שמוקף קנים כמחולות הללו. קנישקנין ששריא לשתות בה ישראל ועובד כוכבים ביחד שכל זמן שזה מולדף אין יין שנוגע בפי עובד כוכבים חוזר למטה: וה"מ דקדם ופסק ישראל כו':

מתני׳ אמר רב אשי אי איכא טופח להטפיח כו' וכי היכי דאין הדיוק אמת לענין משקה טופח כדפי' ה"ה לענין נצוק נמי אינו אמת דהא בהדי הדדי תני להו ועוד מדבעי לעיל (דף מי) גבי מלחא דרב הונא דגרגותני ש"מ לצוק חיבור מאי קבעי הא רב הונא דאמר בשמעתין נצוק חיבור אלא ש"מ דרב הונא הדר ביה והשתא במקום שיש הפסד גדול יש לסמוך על דברי ר"ת להחיר מגע עובד כוכבים ע"י נצוק אבל בהפסד מועט יכול להחמיר כדברי רש"י אמנס אס משך יין מן החבית למוך כלי שיש בו יין נסך אס יש בחבית ששים מן היין שבכלי שיש בו נסך ודאי מותר אפילו למ"ד נצוק חיבור דהא לא גרע חיבורו ע"י נצוק (ב) מאליו מאילו היה כולו מעורב בחבית שהיה אז בטיל בששים כסתם יינם כמו שפר"ת ונלוק דמיחסר היכי דמי כגון שהיה היין מקלח מן החבית ובא העובד כוכבים ונגע בקילוח שהוא הנצוק (ב) כי האי מיתסר למ"ד נצוק חיבור ומכל מקום היכא שיש הפסד מרובה סמכינן אפסק רבינו מס: אבר להו רבא לשפובאי כי שפכיתו חמרא לעובדי כוכבים לא ליקרב עובד כוכבים ולסייע בהדייכו כו'. והלכך יש להזהר נישראל שופך יין מחנית לכלי אחר שלא יסייע העובד כוכבים אא״כ ישראל אחר שמסייע הרבה עמו וכשהיין מקלח מן הגיגיח או מן החבית בעגלה לחוך הכובא והעובד כוכבים מגביה את העגלה כדי שיקלח היין יפה יפה זה היה מעשה ולא היה ר"י רולה לומר לא איסור ולא היתר ומ"מ נראה דכיון דבלאו הכי נמי היין מקלח ולא הועיל מעשה העובד כוכבים אלא שע"י כך הוא מקלח יותר יפה א"כ מותר דהוי מסייע שאין בו ממש אבל יש ליוהר כשנשאר היין בכובא והעובד כוכבים מטה בכובא בסיוע נער קטן ישראל דהוי מסייע שאין בו ממש כדאמרן:

יש בו עכבת יין אסור. וא״ת למה לי עכנת יין תיפוק ליה משום משפך גופיה דאמר לקמן (דף עד:) דבעי ניגוב ותירן ר"ת דלקמן מיירי במשפך של חרס דבלע טפי והכא בשל עץ דלא בלע כולי האי ושוב חזר בו ר"ת ופי׳ דהכא והתם בשל עץ אלא

> דלקמן מיירי בשל עץ שמיוחד לתשמישו של עובד כוכבים ובלע טפי ולכך בעי ניגוב אבל הכא מיירי שהמשפך של ישראל ולכך לא בעי ניגוב דלפי שעה לא גזרו ביה רבנן ומשו"ה נקט דוקא שיש בו עכבת יין אע"ג דלקמן (שם) קאמר גבי קנקנים דלפי שעה גזרו בהו רבנן התם כדמפרש טעמא משום דמכניסן לקיום אבל גת ומחץ ומשפך שאין מכניסן לקיום לא בלעי כולי האי: פחסתו צלוחיתו תפשום לך. וה"ת פשיטה דהקור כיון דפחסתו ללוחיתו וי"ל דאשמועינן חידוש דאף על פי שאין היין נשאר כלל במשפך אפ״ה אסור: בחר שד עובד כוכבים דרבנן בההוא דלבראי גורו רבנן דלגואי לא גורו. מכחן שאם היה היין כשר בתוך כלי אחד ונטל העובד כוכבים את הכלי מבחוץ ושפך מן היין לחוץ ולא נגע ביין מה שנפל חוץ לכלי אסור אבל מה שבתוך הכלי מותר כדאמרינן הכא דלגואי לא גזור רבנן: אמר אהו רב חסדא להנהו סביתא כי כייליתו חמרא לעובדי כוכבים מקמפי קמופי. פרש״י שיפסוק ראש העליון של נצוק מכליו של ישראל קודם שיגיע ראש התחתון לכליו של עובד כוכבים דאם הגיע ראש התחתון לכליו של עובד כוכבים קודם שיפסוק ראש העליון מכליו של ישראל תו לא מהני קיטוף דנצוק חיבור ופסק רש"י כרב הונא דאמר נצוק חיבור מדסבר רב חסדא הכא כוותיה ומעשה רב אבל ר״ת פסק דנלוק אינו חיבור ואע"ג דרב חסדא ס"ל דנצוק חיבור מ"מ הא רב ששת דבתרא הוא טפי אמר דנלוק אינו חיבור מדמוקי מתניתין בעובד כוכבים המערה לעיל וכן מר זוטרא דבתראה הוא אמר לקמן קנישקנין שריא וקנישקנין חשיב נלוק אע"ג דאינו עולה אלא ע"י מציצה דדמי לגישתא ובת גישתא דחשיב ליה לקמן נצוק

מדפריך חלמודא עליה ש"מ נצוק חיבור אלמא גבי גישתא אע"ג דאין היין עולה אלא ע"י מלינה ואין סופו להמערב מאליו כשאר נצוק אפילו הכי חשיב ליה נצוק ה״ה נמי קנישקנין ועוד מדחני ר׳ חיים כשפחסתו ללוחיתו אלמא דקסבר דנלוק אינו חיבור ואע"ג דקאמר נצוק תיבעי לך לא הוי אלא דוחק ותירוצא בעלמא ועוד מביא ר"ת ראיה דנלוק אינו חיבור מדפריך תלמודא בכל דוכתין ש"מ נלוק חיבור משמע דקשה לחלמודא לאסור בנלוק ועוד דרב הונא דדייק דנלוק חיבור מההיא דהנלוק והקטפרס ומשקה טופח כו׳ ודייק רב הונא מינה לטומאה ולטהרה הוא דלא הוי חיבור הא לענין יין נסך הוי חיבור ולענין משקה טופח ע"כ אין דיוק זה אמת דהא בפרק ר' ישמעאל (לעיל ס:) משמע דלענין יין נסך בעינן טופח על מנת להטפיח גבי ההוא עובד כוכבים דאשתכח במעלרתא כו'

קא מתסרא לאו בנצוק ש"מ יוצוק חיבור תני ר' חייא ישפחסתו צלוחיתו אבל לא פחסתו צלוחיתו מאי לא תפשום דנצוק אינו חיבור לא פחסתו צלוחיתו תפשום לך דאסור נצוק תיבעי ת"ש המערה מכלי לכלי את שמערה ממנו מותר הא דביני ביני אסור ש"מ נצוק חיבור אי נצוק חיבור אפילו דגויה דמנא נמי ליתסר הא לא קשיא דקא מקמיף קמופי מ"מ נצוק חיבור ולמעמיך אימא סיפא את שעירה לתוכו הוא דאסיר הא דביני ביני שרי אלא מהא ליכא למשמע מינה ת"ש המערה מחבית לבור קילוח היורד משפת חבית למטה אסור תרגמה רב ששת יבעובד כוכבים המערה דאתי מכחו אי עובד כוכבים המערה אפי' גוא דחביתא נמי מתסר כח דעובד כוכבים מדרבנן הוא דאסיר ההוא דנפק לבראי גזרו ביה רבנז ההוא דלגואי לא גזרו ביה רבנן אמר להו רב חסדא להנהו סביתא כי כייליתו חמרא לעובדי כוכבים יקטפי קטופי אי נמי נפצי נפוצי אמר להו רבא ילהנהו שפוכאי כי שפכיתו חמרא לא ליקרב עובד כוכבים לסייע בהדייכו דלמא משתליתו ושדיתו ליה עליה וקאתי מכחו ואסיר ההוא גברא דאסיק חמרא בגישתא ובת גישתא אתא עובד כוכבים אנח ידיה אגישתא יאסריה רבא לכוליה חמרא א"ל רב פפא לרבא וא"ל רב אדא בר מתנה לרבא ואמרי לה רבינא לרבא במאי בנצוק שמעת מינה נצוק חיבור שאני התם רכולי חמרא אגישתא ובת גישתא גריר אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן הקנישקנין שרי וה"מ דקדים פסק ישראל אבל קדם פסק עובד כוכבים לא יחרבה בר רב הונא איקלע לבי ריש גלותא שרא להו למשתא בקנישקנין

פחסתו ללוחיתו וחזר ומדד לתוד ללוחיתו של ישראל אם יש בו עכבת יין אסור דכיון שנתמלאת ללוחיתו עד שפחם היין גשולי המשפך שנתחבר ממש יין שבמשפך ליין נסך: ומקשינן כיון דהך דרבי חייא מתני' היא וקתני שפחסתו ללוחיתו הא לאו הכי שרי תפשוט דנלוק אינו חיבור: ומשני לה שפחסתו ללוחיתו תפשוט לך דאסיר. והיא גופה אינטריכא לאשמועי׳ דלא תימא הא נמי דמיא לנצוק ולא תיתסר אבל נצוק תיבעי לך ומהכא לא דייקי בה התירא דהא גופא אינטריך: המערה מכלי אל כלי. סלקא דעתיה בישראל עסקינן: (ה) דמפסוקי פסוקי. קוד׳ שירד הקילוח לתוך כלי העובד כוכבים יפסוק רחש הנצוק מכלי העליון דהשתא ליכא חיבור מידי אבל דביני ביני דמיחבר ע"י נצוק אסור לקלטו מן האויר לשתותו אן וה"נ מחבית לבור ומה שבבור יין נסך: דגוחי לח גזור רבנן. והלכה כרב ששת שאין אדם חלוק עליו ואם שפך עובד כוכבים ס [מון] הכלי מותר מה שנשאר בכלי: קטופי. שיפסוק ראש העליון של נצוק קודם שיגיע ראש התחתון לכלי העובד כוכבים ואי נגע מקמי דליפסוק ראש העליון תו לא מהני קיטוף דאיתסר לה בנלוק דס"ל נצוק חיבור וכן הלכה:

, ש נמעומ כה. וש"נ], ד) [שנת סג: ע"ש], ה) כ"ה בדפו"י. ו) ראה ניור ברש"י על הרי"ף (דף לד: מדפי הרי"ף), ז) [ל"ל שרי], ק) ושוה מולך חה מולד.

הגהות הב"ח

רש"י ד"ה המערה (ל) וכו׳ עסקינן הס״ד ואח״נ מ״ה דקמקטיף קטופי רמפסוקי: (ג) תום' ד״ה אמר להו רב חסדא וכו' לא גרע חיבורו ע"י נלוק מאילו כל"ל ותיבת מאליו נמחק: (ג) בא"ד שהוא הנצוק נצוק כי האי:

הגהות מהר"ב רנשבורג א] רש"י ד"ה דמפסוקי

פסוקי וכו׳ אסור לקלטו מן האויר לשתותו. כאן הס״ד ואח"כ מה"ד וה"ג ונמחק וה"ג ונ"ב וה"ג כל"ל:

לעזי רש"י

קרוגל"א [קרול"א]. מיכל ין ייני לניף יי אין ביי עם קנים מסביבו כ שאנשים רבים יכולי לשתות ממנו בו זמנית.

מוסף רש"י

. סביתא. מוכרי יין (לעיי שא.). קנישקנין. כלי זכוכית ארוך ולו שתי פיות ויין מרק מוה לוה (שבת